

Ochranári spúšťajú kampaň

V najbližšom období sa rozhodne o tom, akú podporu dostanú slovenskí poľnohospodári po roku 2027. Od nastavenia novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky a nových eurofondov bude závisieť nielen produkcia potravín a potravinová bezpečnosť Slovenska, ale aj budúcnosť vidieka, pôdy, vody a prírody v poľnohospodárskej krajine. Ochranári z BROZ a SOS/BirdLife Slovensko s podporou Agroekofóra preto 7. júla spúšťajú kampaň Pestrá krajina, zameranú na podporu farmárov a starostlivosti o krajinu.

Slovenské poľnohospodárstvo dlhodobo zápasí s nedostatočnou finančnou podporou, na čo upozorňujú aj samotní farmári. Dôsledky sa prejavujú na celom vidieku. Popri iných dôležitých problémoch vidíme, že z krajiny ustupuje pastva a pracovné miesta na ňu viazané, zanikajú tradičné spôsoby hospodárenia a spolu s nimi miznú biotopy vzácnych rastlín a živočíchov.

Poľnohospodári pritom hospodária takmer na polovici územia Slovenska. Na poliach, lúkach a pasienkoch sa však nerozhoduje len o úrode, ale aj o tom, či krajina dokáže lepšie zadržiavať vodu, odolávať suchu, poskytovať priestor opeľovačom, vtáctvu a drobnej zveri a udržať život na vidieku.

Pozitívny krok v tomto smere predstavovalo zvýšenie spolufinancovania druhého piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky z 26 % na 37 %, vďaka čomu sa rozšírila podpora rozvoja vidieka a šetrného hospodárenia. Významným posunom bolo aj zavedenie opatrení, ako sú biopásy, ktoré ukazujú, že dobre nastavená podpora môže pomáhať súčasne farmárom aj prírode.

Kampaň Pestrá krajina upozorňuje práve na príklady dobrej praxe. Predstavuje tri konkrétne riešenia, z ktorých majú prospech poľnohospodári aj krajina – návrat pastvy do Kamenína, obnovu opustených plôch v Hornej Súči a založenie biopásov v Blatnom. Každú z tém v kampani spoločne predstavujú farmári s ochranármi, ktorí sa jej dlhodobo venujú a na vlastných skúsenostiach ukazujú, že šetrné hospodárenie prináša všestranný úžitok.

„Keď má poľnohospodár jasné pravidlá a dostatočnú podporu, jeho hospodárenie prináša úžitok celej spoločnosti. Nejde len o potraviny, ale aj o zdravú pôdu, vodu v krajine, živý vidiek a priestor pre prírodu. Ak chceme, aby sa takéto hospodárenie rozvíjalo, musí sa farmárom oplatiť,“ uvádza Adriana Cíbik Hološková zo SOS/BirdLife Slovensko.

Ochranári však upozorňujú, že pokračovanie tejto podpory po roku 2027 je veľmi neisté. O podobe nového rozpočtu EÚ sa stále rokuje a poľnohospodárstvo v ňom bude prvýkrát “súťažiť” o financie s ďalšími prioritami štátu, napríklad s obranou či investíciami do priemyslu. Dôležité preto bude, aby Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR pri novom prerozdelení fondov vyčlenilo dostatočné prostriedky pre poľnohospodárstvo či zvýšenie odolnosti a pestrosti krajiny. Rovnako je potrebné, aby Európska komisia v budúcom rozpočte jasne garantovala adekvátne zdroje pre farmárov a opatrenia, ktoré prinášajú úžitok celej spoločnosti.

Rozhodovanie o budúcom financovaní navyše prichádza v čase, keď slovenskí poľnohospodári naplno pociťujú dôsledky klimatickej krízy. Sucho, extrémny počasie, nedostatok krmovín aj slabšie výsledky tohtoročnej žatvy ukazujú, že odolná krajina už nie je len environmentálnou témou, ale základnou podmienkou potravinovej bezpečnosti aj stabilného hospodárenia.

„Ak chceme, aby na Slovensku zostala pastva, pracovné miesta na vidieku, lokálna produkcia ovocia a zeleniny aj živá krajina, podpora musí byť nastavená tak, aby farmárov motivovala a pomáhala im zvládnuť aj extrémny počasie. Nemôžeme od nich očakávať, že budú sami znášať rastúce náklady, klimatické riziká a náročné podmienky bez dostatočnej a stabilnej pomoci,“ hovorí Jozef Ridzoň z Agroekofóra.

Ochranárske organizácie, ktoré samé prevádzkujú sieť ekofariem, upozorňujú, že Slovensko v uplynulej dekáde stratilo farmy, ktoré zabezpečovali pastvu aj na ochranársky cenných lokalitách. To má negatívny dosah na druhy viazané na otvorenú krajinu, vidiek a produkciu potravín. Nová poľnohospodárska politika preto musí podporiť pokračovanie náročnejších spôsobov hospodárenia aj obnovu opustených a zarastených pozemkov, tzv. bielych plôch.

„Budúcnosť slovenskej krajiny závisí od ľudí, ktorí sa o ňu každý deň starajú. Ak má byť krajina pestrejšia, živšia a odolnejšia, farmári potrebujú férové pravidlá, dostatočné financovanie a istotu, že podpora po roku 2027 zostane pevnou súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Slovensko by sa pritom malo priblížiť krajinám, ktoré rozvoj vidieka podporujú viac, napríklad susednému Maďarsku,“ dopĺňa Jakub Cíbik z BROZ.

Viac informácií:

www.pestrakrajina.sk

www.agroekoforum.sk